

colecția monografii

GRIGORE-FLORIN POPESCU

**SITUAȚIILE EXCEPȚIONALE – STAREA DE
ASEDIU ȘI STAREA DE URGENȚĂ, PANDEMIA
GENERATĂ DE COVID-19 ȘI PROTECȚIA
DREPTURILOR FUNDAMENTALE**

GRIGORE-FLORIN POPESCU

**SITUAȚIILE EXCEPȚIONALE –
STAREA DE ASEDIU ȘI STAREA
DE URGENȚĂ, PANDEMIA GENERATĂ
DE COVID-19 ȘI PROTECȚIA
DREPTURILOR FUNDAMENTALE**

Universul Juridic
București
- 2024 -

Situațiile excepționale în reglementări constituționale europene

Secțiunea 1. Configurarea constituțională a situațiilor excepționale în unele state membre ale Uniunii Europene

Subsecțiunea 1. Locul și rolul constituției în ansamblul normativ

Dreptul apare ca un sistem juridic complex, care aduce în discuție nu doar latura normativă a conținutului său, ci și aspectele caracteristice ale formării acestuia. Dreptul presupune crearea de norme legale și existența acestora, în conexiune cu împrejurările sociale în care se nasc și evoluează raporturile de drept. Caracterul interpersonal al relațiilor reglementate determină condiția socială a legii. Una dintre funcțiile dreptului este instituționalizarea, prin intermediul căreia organizarea social-politică dobândește formalizare juridică¹.

Apariția constituțiilor este legată de cea a statului modern. Statul reprezintă o organizație politică, o structură socială, o ordine a conduitei umane. Caracterul politic al orânduirii este dat de constrângerea de la om la om normată de ordinea comportamentală, de actele coercitive statuate de aceasta². În secolul al XVIII-lea s-a dezvoltat constituționalismul, curent ideologic care trata libertatea și puterea ca fiind noțiuni antinomice, în sensul că garantarea libertății presupune limitarea puterii politice cu ajutorul anumitor reguli, denumite „constituție”³.

Orice constituție deține o încărcătură politică prin definiție. Constituția, în postura sa de lege fundamentală a statului, oglindește în gradul cel mai înalt tipul de structuri și mecanisme politice, oficializând sistemele de exercitare a puterii⁴.

Puterea reprezintă un centru de comandă, capacitatea conștientă a unor membri ai colectivității de a ordona și regla sensul și conținutul majorității

---

¹ Nicolae Popa, *Teoria generală a dreptului*, ed. 6, Ed. C.H. Beck, București, 2020, p. 130.

² Hans Kelsen, *Doctrina pură a dreptului*, Ed. Humanitas, București, 2000, p. 340.

³ Mircea Criste, *Drept constituțional. Un drept al statului*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 14, par. 15.

⁴ Victor Duculescu, Constantin Călinoiu, Georgeta Duculescu, *Drept constituțional comparat*, ed. a doua, revăzută și adăugită, Ed. Lumina Lex, București, 1999, vol. I, pp. 39, 43.

raporturilor sociale. Puterea publică este forma instituționalizată a puterii politice, respectiv ansamblul instituțiilor politice deținătoare de prerogative decizionale apte de a fi aduse la îndeplinire prin utilizarea forței de constrângere a statului⁵. Pentru desemnarea termenului de „putere publică” se mai folosesc sintagmele „putere de stat” sau „autoritate publică”⁶.

În cadrul activității statale, are loc o divizare a puterii publice. Statul de drept modern cunoaște în mod tradițional trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească. Există autori care consideră că acestora li se alătură o a patra putere, distinctă, reprezentată de justiția constituțională⁷.

Exercitarea puterii publice are loc prin aparatul statal, alcătuit din instituții publice și organe de stat. Modul de organizare (personificare) a puterii determină forma de guvernământ (monarhie sau republică), iar felul în care se exercită denotă regimul politic.

Regimul constituțional se află într-o strânsă relație cu regimul politic. Regimul politic constă în ansamblul instituțiilor, mijloacelor și procedeelelor prin care se înfăptuiește puterea, fiind indicatorul pentru caracterizarea unei societăți ca democratică sau antidemocratică⁸.

În realitate, regimurile constituționale sunt mijloace prin care regimurile politice se manifestă pe plan juridic și organizațional. Distingem între regimurile democratice și regimurile autoritare. Regimurile democratice se împart, mai departe, în regimuri parlamentare, prezidențiale, semiprezidențiale și directoriale⁹.

Constituția reprezintă așezământul politic și juridic fundamental al unui stat, fiind actul juridic normativ suprem care cuprinde normele adoptate în cadrul unei proceduri specifice având ca obiect de reglementare instituționalizarea și exercitarea puterii. Este necesară cumularea dimensiunilor esențiale ale legii fundamentale: constituția este un act al guvernanților, prin care cetățenii delimitează formele exercitării puterii; constituția este un act dinamic, deschis și într-un permanent proces de cristalizare; constituția este un act al societății, conferindu-i un contur, o compoziție, o semnificație¹⁰.

---

⁵ Ion Deleanu, *Instituții și proceduri constituționale – în dreptul român și în dreptul comparat* –, Ed. C.H. Beck, București, 2006, pp. 28, 35.

⁶ Tudor Drăganu, *Drept constituțional și instituții politice. Tratat elementar*, Ed. Lumina Lex, București, 1998, vol. I, p. 203.

⁷ Ion Deleanu, *op. cit.*, p. 241.

⁸ *Ibidem*, pp. 124-125.

⁹ Victor Duculescu, Constantin Călinoiu, Georgeta Duculescu, *op. cit.*, vol. I, pp. 40-41.

¹⁰ Ion Deleanu, *op. cit.*, pp. 210-214; Marius Andreescu, Andra Puran, *Drept constituțional. Justiția constituțională – garant al supremației Constituției. Doctrină și jurisprudență*, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 1.